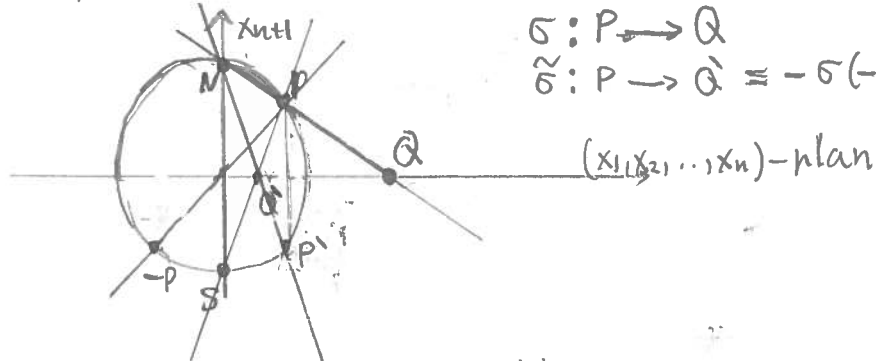

1-7 (Lee, side 30)^{2. utg.}

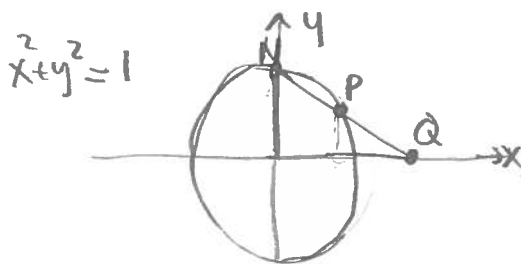
a) $(x_1, x_2, \dots, x_{n+1}) \in S^n, \sum x_i^2 = 1$

$\sigma: P \rightarrow Q$
 $\tilde{\sigma}: P \rightarrow \tilde{Q} \equiv -\sigma(-P)$

La $P \in S^n$, $-P$ det antipodale punkt, og $P' = (-u, x_{n+1})$ når $P = (u, x_{n+1})$.
 Påstanden er at $\tilde{Q} = (u, 0) \in \mathbb{R}^n \times \{0\} \subset \mathbb{R}^{n+1}$.

Rotér $\mathbb{R}^n \times \mathbb{R}$ omkring x_{n+1} -aksen, dvs. rotér $\mathbb{R}^n$ (med ortogonal matrise $A \in SO(n)$), slik at alle punkta på figuren ovanfor ligg i (x_1, x_{n+1}) -planet og P har positiv x_1 -koordinat.

Set $\left. \begin{matrix} y = x_{n+1} \\ x = x_1 \end{matrix} \right\}$ koordinatar
 $P = (x, y)$
 $Q = (u, 0)$
 $N = (0, 1)$

Enkel Euklidisk plangeometri gir (likeforma trekantar!)

$\frac{1}{u} = \frac{y}{u-x}$ (også OK om koordinatar er negative!)

Det gir $\boxed{u = \frac{x}{1-y}}$ $x > 0$

Generelt, $P = (x_1, x_2, \dots, x_n, x_{n+1}) \leftrightarrow (x, y)$

$Q = \frac{(x_1, x_2, \dots, x_n, 0)}{1-x_{n+1}} \leftrightarrow \frac{(x, 0)}{1-y}$

At $\tilde{\sigma}$ er stereografisk projeksjon frå S følger også frå den første figuren.

b) For å kalkulere den inverse til σ ,
 sjå først på situasjonen i xy -planet, illustrert
 ovanfor:

$$\sigma(x, y) = (u, 0) = \left(\frac{x}{1-y}, 0 \right), \quad \left(x \text{ og } u \geq 0 \right)$$

$$x = \sqrt{1-y^2}$$

$$u = \frac{\sqrt{1-y^2}}{1-y} = \frac{\sqrt{1+y}}{\sqrt{1-y}}$$

$$u^2 = \frac{1+y}{1-y} \Rightarrow \begin{cases} y = \frac{u^2-1}{u^2+1} \\ x = \frac{2u}{u^2+1} \end{cases}$$

$$\sigma^{-1}: (u, 0) \rightarrow (x, y) = \frac{1}{u^2+1} (2u, u^2-1)$$

I det generelle tilfelle, skriv $u = (x_1, x_2, \dots, x_n) \in \mathbb{R}^n$
 og erstatt u^2 med $|u|^2$. Vi får

$$\sigma^{-1}: (u, 0) \rightarrow \frac{1}{|u|^2+1} (2u, |u|^2-1) \in S^n$$

c) Transisjonsfunksjonen $\tilde{\sigma} \circ \sigma^{-1} = ?$

I xy -planet (som ovanfor) har vi

$$(x, y) \xrightarrow{\sigma} \frac{x}{1-y}, \quad (x, y) \xrightarrow{\tilde{\sigma}} \frac{x}{1+y} \quad (\text{husk: } \tilde{\sigma}(P) = -\sigma(-P))$$

$$u \neq 0; \quad \tilde{\sigma} \circ \sigma^{-1}: u \xrightarrow{\sigma^{-1}} \left(\frac{2u}{u^2+1}, \frac{u^2-1}{u^2+1} \right) \xrightarrow{\tilde{\sigma}} \frac{\frac{2u}{u^2+1}}{1 + \frac{u^2-1}{u^2+1}} = \frac{1}{u}$$

For $u \neq 0$
 For $u = (x_1, x_2, \dots, x_n)$ får vi difor analogt, $\tilde{\sigma} \circ \sigma^{-1}: u \rightarrow \frac{u}{|u|^2}$

Merk Dette er ein involusjon, dvs. lik sin eigen invers!

d) La π vere ein av projeksjonane, $S^n \rightarrow \mathbb{R}^n$, som er kartfunksjonar.
 Det er lett å sjekke at alle funksjonar $\pi \circ \sigma^{-1}$, $\pi \circ \tilde{\sigma}^{-1}$ er glatte!